

Espoon kaupungin vastaukset valtiovarainministeriön kyselyyn lakisääteisistä kuntien tehtävistä ja velvoitteista

Espoon ehdotukset lyhyesti

Johtaminen tulee mahdollistaa asukas- ja asiakaslähtöisesti paikallisten olosuhteiden mukaisesti.

Sote

- Vanhusten palveluissa tulee mahdollistaa paikalliset henkilöstöratkaisut normiohjattujen mitoitusten sijaan.
- Määräaikaistarkastuksista tulee siirtyä tarveharkintatarkastuksiksi. Säännöksillä ei pidä määritellä toimintatapoja vaan haluttuja tuloksia.
- Kokeilu: Asiakaslähtöisen toimintamallin kehittäminen yhteistyössä kuntalaisten, kunnan, järjestöjen, yksityisten toimijoiden, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tavoitteena tilanne, jossa palveluja tuotettaisiin monituottajamallilla.
- Maksujen ylärajaa ja ylämäärää tulisi korottaa tai ne tulisi vapauttaa. Maksatus tulisi siirtää Kelaan lasten kotihoidon ja omaishoidon osalta.
- Nuorten työharjoittelu ja pitkälle koulutettujen työttömien työllistäminen pitäisi mahdollistaa tiukkojen normien ja henkilöstömitoitusten sijaan.
- Kokeilu: Kolmas sektori palveluntuottajana sosiaalipalveluissa.
- Sosiaalityössä ylempi AMK tutkinto tulisi kelpuuttaa osassa tehtäviä.

Opetus ja varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatuksen ryhmäkokosäädöksistä tulee luopua.
- Opetuksen ryhmäkokosäädöksiin tulee lisätä joustoa.
- Palautetaan oppilas- ja opiskelijahuolto aikaisemman lain tasolle.
- Uskonnon opetuksen järjestämiseen vaadittavan oppilasryhmä koon nostamisesta.
- Pidennetyn oppivelvollisuuden opetusta annettaessa yleisopetuksessa ryhmäkokoa tulee tarkastella suhteessa oppilaan tarvitsemaan tukeen ja ryhmän tukena olevaan henkilöstön määrään,
- OPH /OKM hankerahoitus ja opetusryhmien pienentämiseen kohdennettu rahoitus tulee siirtää peruspalveluiden valtionosuuteen.
- Kunnille mahdollisuus järjestää lisäopetus (10. luokat)ärkevimmällä tavalla. Usein tällainen olisi mahdollista toteuttaa kumppanuussopimuksella esimerkiksi kansalaisopiston kanssa.
- Koulukuljetuksen lainsäädännölliset velvoitteet: Mikäli oppilas ohjataan ns. ensisijaisen koulupaikan (lähikoulun) sijaan huoltajan pyynnöstä toissijaiseen koulupaikkaan, ei opetuksen järjestäjälle tule syntyä velvoitetta koulukuljetuksesta (esim. erikoisluokat).
- Opettajien siirtyminen vuosityöaikaan yhdenmukaistaisi opettajien työsuhteita muiden alojen kanssa. Lähtökohtana tulisi olla sen myönteinen vaikutus oppilaiden oppimiseen ja koulun kehittämiseen sekä opettajan ammatilliseen kasvuun..

Tekninen ja ympäristö

- Maankäytön osalta valitusoikeutta samasta asiasta moneen kertaan tulee rajoittaa.
- Toimivalta tulee siirtää ELY – keskuksilta kunnille suunnittelutarveratkaisu ja poikkeamis päätöksissä.
- Lupa vähäiseen kaavasta poikkeamiseen tulee mahdollistaa rakennusluvan yhteydessä.
- Liito-oravan suojelu tulisi lieventää keskustojen tuntumassa.
- Tilaa vievän erikoiskaupan sääntely tulisi irrottaa suuryksikkösääntelystä.
- Asemakaavoittaminen kehittämissuunnitelmien pohjalta tulisi sallia laajemmin.
- Poistetaan ELY – keskuksilta valitusoikeus.
- Tarvitaan alueellinen poikkeuslupa (kevyt menettely), kun muutetaan asemakaava-alueella yhtä aihepiiriä koskevia määräyksiä.
- Yleiskaavan suunnittelu ja päätöksenteko tulee mahdollistaa rullaavaksi.

- Asuntojen esteettömyysvaatimukset, autopaikkojen mitoitusohjeet ja melumääräykset yömelun osalta tulee tarkistaa.
- Nuohouksen järjestäminen ja sen valvonta siirretään pelastustoimesta yksityisille yrityksille.

Yleishallinto

- Poistetaan rajoitukset, jotka koskevat sähköisten palvelujen ja it- tehtävien teettämistä in-house - yhtiön tai ulkopuolisen partnerin avulla.
- Kielivaatimusten väljentäminen tulisi mahdollistaa tukipalvelujen osalta.
- Maahanmuuttajien kotouttamisesta aiheutuvat kustannukset tulee saattaa ajan tasalle.

Espoon kaupungin vastaukset valtiovarainministeriön kyselyyn lakisääteisistä kuntien tehtävistä ja velvoitteista

1. Mitä lakisääteisiä tehtäviä tai palveluja tulisi poistaa kuntien tehtävistä?

Varhaiskasvatus:

Kotihoidon tuen hallinnoinnin voisi siirtää Kelalle kokonaisuudessaan ja tehdä joustavamaksi.

Terveyspalvelut:

Velvollisuuden järjestää työterveyshuolto alueellaan voisi siirtää toimiville yrityksille.

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Omaishoidontuen myöntäminen ja maksatus tulisi siirtää Kelaan.

Pelastustoimi:

Pelastuslain (379/2011) 59 § mukaiset velvoitteet alueen pelastustoimelle nuohouksen järjestämisestä alueellaan. Perustelu: toiminnan voidaan katsoa kuuluvan kiinteistön huolto- ja ylläpitotehtäviin kuuluvaksi, vrt. esim. ilmanvaihtokanavien nuohous. Samalla tulee huolehtia siitä, että nuohoustoiminnan vapauttamisen jälkeen alueen pelastustoimelle ei jää myöskään mitään nuohoustoiminnan valvontatehtäviä tms. Muuten kuntien tehtävät eivät tosiasiallisesti kevene.

2. Mitä lakisääteisiä tehtäviä voitaisiin supistaa tai keventää ja miltä osin?

Varhaiskasvatus:

Varhaiskasvatuslain selkeyttämistä tulee jatkaa ja ryhmäkokosäädöksestä tulee luopua. Se heikentää kuntien mahdollisuuksia järjestää varhaiskasvatus lapsen ja perheen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Opetus:

Palautetaan oppilas- ja opiskelijahuolto aikaisemman lain tasolle. Ennen 1.8.2014 voimassa ollut oppilas- ja opiskelijahuolto oli toimivampi kuin nykyinen.

Uskonnon opetuksen järjestämiseen vaadittavan oppilasryhmä koon nostamisesta. Tämä vie paljon resursseja ja kasvaa koko ajan.

Jos pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan opetus annetaan yhdessä muiden (yleisopetuksen) oppilaiden kanssa, saa opetusryhmässä olla enintään 20 oppilasta. Tämäkin rajoitus tulisi purkaa ja tarkastella ryhmäkokoa suhteessa oppilaan tarvitsemaan tukeen ja ryhmän tukena olevaan henkilöstön määrään.

Terveyspalvelut:

Ympäristöterveydenhuollon tekeminen sitovasti normitettua tulisi poistaa ja koko normitus pitäisi arvioida uudelleen.

Velvoite järjestää koululaisten kuljetus hammashoittoon, mikäli hammashoitola ei sijaitse koulurakennuksessa (tai sen välittömässä läheisyydessä) tulisi poistaa.

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Toisen asteen määräämiskäytännöt voisi muuttaa tarveperustaiseksi eikä lakiin kirjoitetuksi.

Uudelta vammaislainsäädännöltä odotetaan joustavuutta, nykyinen on liian yksityiskohtainen.

ICT ja sähköinen asiointi:

Laissa määritellään mm. sähköisistä palveluista ja muista it-tehtävistä (tietojärjestelmien suunnittelu, arkistointi, sähköisten palveluiden järjestäminen, kilpailuttaminen) tavalla joka rajoittaa kunnan mahdollisuuksia teettää palveluita esim. in-house-yhtiön tai ulkopuolisen partnerin avulla. Lait, jotka tulisi käydä läpi tehdä suunnitelma sellaisten säädösten muuttamiseksi jotka hankaloittavat palvelujen digitalisointia sekä digitaalisten palveluiden tehokasta järjestämistä esim. kolmansia osapuolia ja markkinoita hyödyntäen.

Lait, jotka tulisi käydä läpi:

- Kuntien ICT-palveluiden järjestämisestä ei ole säädetty erikseen, vaan tietohallinnon organisointi kuuluu kuntien itsehallintoon, josta on säädetty yleisellä tasolla perustuslain (731/1999) 121.1 §:ssä sekä kuntalain (410/2015) 7 §:ssä. Kuntien tietohallinnon tehtävät kuuluvat osaksi kunnille säädettyjen tehtävien järjestämis- ja tuottavuutta
- Perustuslaki (731/1999) 121 §:n mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla. Tästä pykälästä johdettuna, koska kunnille voidaan antaa tehtäviä vain laissa, ovat kuntien lakisääteiset tehtävät pääosin julkisen hallintotehtävän hoitamista.
- Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, ja vain siinä säänneltyjen edellytysten vallitessa. Saman pykälän mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaisille. Tämä pykälä rajoittaa julkisten hallintotehtävien tuottamisesta yksityisten toimesta.
- Julkisuuslaki (621/1999), erityisesti 18 §:n hyvä tiedonhallintatapa
- Arkistolaki (831/1994), erityisesti arkistolain perusteella arkistolain antamat määräykset – mm. Sähkö-määräys
- Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)

Maankäyttö:

Rakennusvalvonnan toimivallan laajentaminen ja väljempi tulkintamahdollisuus vähentäisi eri työvaiheiden määrää asemakaava-alueen ulkopuolisissa asioissa (lohkomiset, halkomiset).

3. Mitä lakisääteisiä palveluja koskevia menettelytapavaroja tulisi vähentää? Mitkä ovat suurimpia tuottavuuden parantamisen esteitä?

Opetus

Kunnille tarkoitettua valtionosuutta kanavoidaan osaksi satoihin OPH/OKM:n hankerahoituksiin. Hankerahoitusten vaikuttavuus tulisi käydä läpi kriittisesti. On hyvä huomata, että hankkeiden kustannukset muodostuvat myös kuntien taloudellisista panoksista ja niihin ohjatuista kunnan henkilöstöresursseista. Taloudellisten panosten ohjaaminen nimenomaan peruspalveluiden valtionosuuden kautta kuntiin lisää kuntien harkintaa osallistua vain niiden kannalta hyödyllisiksi nähtyihin hankkeisiin/kehittämistöimiin.

Kunnille tulee antaa mahdollisuus järjestää lisäopetus (10. luokat) järkevimmällä tavalla. Usein tällainen olisi mahdollista toteuttaa kumppanuussopimuksella esimerkiksi kansalais-opiston kanssa. Tämä edesauttaisi sujuvasti myös yhteiskuntakuun toteutumista.

Opetusryhmien pienentämiseen kohdennettu avustus tulee siirtää peruspalveluiden valti-onosuuteen.

Koulukuljetuksen lainsäädännölliset velvoitteet: Mikäli oppilas ohjataan ns. ensisijaisen kou-lupaikan (lähikoulun) sijaan huoltajan pyynnöstä toissijaiseen koulupaikkaan, ei opetuksen järjestäjälle tule syntyä velvoitetta koulukuljetuksesta (esim. erikoisluokat).

Varhaiskasvatus:

Yksityisen hoidon tuen hallinnointi pitäisi siirtää sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön, jotta kaikki varhaiskasvatuksen järjestämistä koskeva lainsäädäntö olisi "samoissa käsissä".

Varhaiskasvatuksen lainsäädäntöuudistuksen/hallitusohjelma toteutettava siten, että uudis-tukset koskevat kaikkia palvelun piirissä olevia, ei ainoastaan uusia hakijoita 1.8.16 alkaen.

Terveyspalvelut:

Valvontaviranomaiset kieltävät kunnan terveyspalveluissa hoidon tarpeen arvioinnissa asi-akkaan ohjaamisen yksityispuolelle silloinkin kun se on asiakkaan etu.

Neuvola, koulun terveydenhuollon, lasten suun terveydenhuollon tarkastusten sitovat normit tulisi poistaa.

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Erilaisia suunnitteluvetoja voisi niputtaa.

Varhaisen tuen sosiaaliohjauksen päätös tarpeeton. Tietyillä kriteereillä myönnetty palvelu on maksuton asiakkaille.

Säännöksillä ei pitäisi määritellä toimintatapoja vaan haluttuja tuloksia. Tuloksiin voidaan päästä monenlaisella tekemisellä, eikä tekemisen tapoja pitäisi ainakaan kaikissa asioissa määritellä laissa.

Lakisääteisten asioiden valmisteluun enemmän yhteistyötä valtakunnan tasolla esim. minis-teriöt (esim. OPM,STM), THL ja opetushallitus.

Valtakunnallinen digitalisaatio, tietohallinnon järjestelmät (esim. asiakastietojärjestelmät ku-ten Virossa).

Päällekkäinen työ, esim. 0-6 -vuotiaiden päällekkäiset tarkastukset ja suunnitelmat varhais-kasvatuksessa ja neuvolassa

Vanhusten palvelut:

Organisaatioiden välisissä rajakohdissa on päällekkäistä työtä ja tiedon siirtymiseen liittyviä haasteita sekä asiakkaiden/potilaiden että ammattilaisten näkökulmasta tarkasteltuna. Jär-jestelmien kehittäminen ja huomion kiinnittäminen tiedon siirtymiseen organisaatioiden välil-lä ja siihen, että asiakkaat/potilaat itse ovat tietoisia saamistaan palveluista ja niihin liittyvis-tä jatko-ohjeista ja pystyvät itse toimimaan oman asiansa haltijoina aina kun se on mahdol-lista.

Pelkästään huoneiden neliömäärien tai henkilömitoituksen perusteella ei voi hyvän hoidon tasoa arvioida. Pitää olla nykyistä enemmän joustoa huoneiden koossa ja kahden hengen huoneiden määrässä yksikköä kohti. Myös ARA:n vaatimukset huoneiden koosta ja varustelusta tulisi olla joustavampaa.

ARA -kohteisiin sijoittuvien asukkailta vaadittavat varallisuusselvitykset vievät erittäin paljon työntekijöiden resursseja. Kun kaikilla ARA:n rahoittamiin ikäihmisten tehostetun palveluasumisen yksiköihin sijoitetuilla asukkailla on ensisijaisena tarpeena hoidon ja palvelun järjestäminen, ei asunnon tarve.

ARA ei myönnä avustusta kohteille joissa selkeästi eri erityisryhmiä (esim. ikäihmiset ja kehitysvammaiset) sijoitettaisiin samalle tontille, samaan rakennukseen tai jossa ne muodostaisivat asumiskeskittymän. Synergiaedut jäävät saavuttamatta.

Yleinen

Kuntien valvonta, tarkastus ja ohjaaminen: Valvonnan suhteen tiukasta normiohjauksesta/valvonnasta tulisi siirtyä enemmän informaatio-ohjaukseen, jossa tarkastelu painottuisi vaikuttavuustavoitteisiin. Työnjako kunnan ja valvovan viranomaisen välillä ei kaikin osin ole järkevää. Kumpikin "valvoo" samoja asioita ilman koordinaatiota. Ennakollinen valvonta esim. tilojen ja toimintaedellytysten osalta tulisi siirtää kokonaan AVI:n tehtäväksi. Kuntia ei enää jatkossa velvoitettaisi antamaan edes lausuntoja näistä asioista. Kunnat ja kuntayhtymät sekä tulevaisuudessa itsehallintoalueet olisivat puolestaan palveluiden järjestämisestä vastaavina tahoina velvollisia valvomaan hankkimaansa palvelutuotantoa ja sen asianmukaisuutta yksityisten sopimuskumppaniensa osalta.

Maankäyttö:

Kuntalaisten valitusoikeutta samasta asiasta moneen kertaan (asemakaava, poikkeamislupa, rakennuslupa) tulisi rajoittaa. Naapureilla selkeissä (kaavanmukaisissa) rakennuslupapäätöksissä naapureilla ei tulisi olla automaattista valitusoikeutta, vaan olisi esim. pakko anoa valitusoikeutta.

Päätöksenteon toimivallan siirto ELY -keskukselta nykyistä laajemmin kunnalle olisi erittäin suotavaa. Espoossa asemakaavoittamattomat alueet ovat kokonaisuudessaan suunnittelu- ja rakennuslupa-alueita, minne rakennettaessa tarvitaan pääsääntöisesti ennen rakennusluvan hakemista erillinen suunnittelutarveratkaisu ja / tai poikkeamispäätös. Päätösten antamisesta toimivalta on usein kunnalla. Tietyissä tapauksissa kunta on lausunnon antajana ja päätöksenteon toimivalta on ELY -keskuksella. Käytännössä tuon lausunnon laatimiseen menevä aika vastaa ajallisesti lopullisen lupapäätöksen valmistelu-aikaa, jota tulisi nopeuttaa.

Vähäisten kaavasta poikkeamisten osalta rakennusluvan yhteydessä rakennusvalvonnan toimivallan laajentaminen ja väljempi tulkintamahdollisuus vähentäisi eri työvaiheiden määrää kaupungin muissa organisaatioissa. Viime vuosina asemakaavasta poikkeamisten määrät ovat kasvaneet.

Liito-oravan suojelu tulisi lieventää tiivistyville taajama-alueilla keskustojen tuntumassa. Suomen liito-oravakannasta elää taajama-alueella (Espoon) vain vähäinen murto-osa. Eri-tyisesti tiivistyvien aluekeskusten tuntumassa voitaisiin suojelua lieventää tai poikkeuksien saamista helpottaa. Monin paikoin liito-oravan huomioon ottaminen vaikeuttaa ja hidastaa järkevää maankäytön suunnittelua ja rajoittaa Suomen kasvua. Ääritapauksessa yksi liito-oravayksilö voi estää alueen kaavoittamisen 1000 asukkaalle 500 - 800 metrin päässä metroasemasta.

Tilaa vievän erikoiskaupan sääntely tulisi irrottaa suuryksikkösääntelystä. Moottoriteiden varret olisivat hyviä paikkoja tilaa vievälle kaupalle, koska sinne ei voi sijoittaa asumista ei-

kä toimistotiloilla ole sellaisissa paikoissa kysyntää. Tällaisen yksikön kaavoittaminen on tehty sääntelyn takia hyvin vaikeaksi.

Asemakaavoittaminen yleiskaavatasoisten selvitysten ja joustavien, riittävän laaja-alaisten kehittämissuunnitelmien pohjalta pitäisi sallia laajemmin sallia kaupungin oman harkinnan mukaan. Espoossa väestönkasvun ja metron johdosta kaupunkirakenne kehittyy ja tiivistyy nopeasti. Yleiskaava vanhentuu nopeasti ja yleiskaavaprosessi on liian hidas seuratakseen yhdyskunnan muutoksia ja Suomen kehittymistä. Tämän oikeuden voisi antaa kaavoitus-toimeltaan kehittyneille kunnille, esim. pääkaupunkiseudun kaupungit.

Poistetaan ELY-keskukselta valitusoikeus. ELY valitusoikeuspelko aiheuttaa sen, että ollaan ylivarovaisia, asioista teetetään tarpeettoman tarkkoja selvityksiä, jolloin kuluu resursseja ja tarvittava päätöksenteko on hidasta. Nykyinen käytäntö vie paljon resursseja ja hidastaa investointien ja kasvun syntyä.

Tarvitaan alueellinen poikkeuslupa tai vastaava kevytmenettely, kun muutetaan asemakaava-alueella yhtä aihepiiriä koskevia määräyksiä. Edistettäisiin kaava-alueiden mahdollisuuksien muuttamista nopeammin nykyisten tarpeiden mukaiseksi kuten uusien liiketoimintojen synnyttämiseksi ja kasvun tukemiseksi. Esim. liiketilojen muuttaminen asunnoiksi tiettyin periaattein, asuntojen lukumääränrajoituksen poisto tietyillä AO -alueilla, ullakkojen ottaminen asuinkäyttöön, jne. Maakuntakaavoissahan on käytössä ns. vaihekaavamenettely, jossa käydään läpi yksi aihekokonaisuus kerrallaan.

Muutetaan yleiskaava rullaavaksi, jossa voidaan kevyemmällä menettelyllä muuttaa aihepiiri- tai teemakohtaisia asioita avaamatta koko yleiskaava.

RakMK:ssa esim. asuntojen esteettömyysvaatimuksen lieventäminen, melumääräyksien tarkistaminen yömelu piha-alueella (ketä suojellaan melulta pihalla öisin!!), autopaikkojen mitoitusohjeet, jne. Pitäisi olla parempi vaikutusten arviointi myös aiheutuvien kustannusten suhteen, kun RakMK:aan esitetään uusia normeja.

Pelastustoimi:

Pelastuslaitoksen näkökulmasta kuntien lakisääteinen rakennusvalvontatehtävä olisi tarkoituksenmukaista alueellistaa eli muodostaa laajempia alueellisia kokonaisuuksia. Vrt. Kataisin hallituksen rakenneuudistus, jossa asia nostettiin esille. Nykykäytännössä pienimissä kunnissa ei riitä resursseja tai osaamista hoitaa Rakennusvalvonnan tehtäviä, vaan niitä valuu esimerkiksi pelastuslaitoksen hoidettavaksi. Useimmissa asioissa pelastuslaitoksen rooli ei kuitenkaan ole muuta kuin ohjaava tai asiantuntijana toimiminen. Lisäksi asiakkaat saavat eriarvoista palvelua, kun Rakennusvalvonnan linjaukset eri kuntien välillä vaihtelevat.

Yleinen:

Tilojen yhteiskäytön mahdollisuuksia tulisi parantaa. Eri lainsäädäntöjen palveluja pitäisi voida järkevästi sijoittaa samoihin tiloihin, nykyään aluehallintoviranomainen estää esim. kehitysvammahuollon ja lastensuojelun, vanhustenhuollon ja päivähoidon, samojen tilojen käytön.

4. Mitkä henkilöstön kelpoisuusehdot tai henkilöstörakennetta koskevat normit johtavat kunnassanne lisäkustannuksiin tai käytännön ongelmatilanteisiin?

Varhaiskasvatus:

Lasten ja henkilöstön suhdelukua koskeva lainsäädäntö on nykyisellään hankala ja monitulkintainen. Ryhmäkokosäädös hankaloitti sitä entisestään.

Opetus:

Opetusryhmien koossa suhteessa aikuisten määrään tulisi olla enemmän joustoa. Perusopetusasetuksen 2 § rajaa opetusryhmien kokoa, kun kyseessä on erityisen tuen oppilas / pidennetty oppivelvollisuuden oppilas.

Opettajien siirtyminen vuosityöaikaan yhdenmukaistaisi opettajien työsuhteita muiden alojen kanssa. Perusopetuksen opettajien työaika Suomessa perustuu pääosin opetusvelvollisuuteen (esimerkiksi luokanopettaja 24 tuntia viikossa) sekä yhteissuunnittelutunteihin (kolme tuntia viikossa). Opetustuntien lisäksi tehty työ koulussa koetaan helposti ylimääräiseksi työksi, johon ei voi velvoittaa tai josta pitää maksaa ylityökorvauksia. Tämä tilanne vaikeuttaa huomattavasti koulun johtamista ja kehittämistä (mm. pedagoginen johtaminen, kehittämisprojektit, sijaisuudet ja valvontatehtävät). Perusopetuksen vuosityöaikamallin kehittämisen lähtökohtana tulisi olla sen myönteinen vaikutus oppilaiden oppimiseen ja koulun kehittämiseen sekä opettajan ammatilliseen kasvuun. Hyvät oppimistulokset edellyttävät jatkuvaa opettajan oman ammattitaidon kehittämistä, opettajien välistä yhteistyötä ja yhteistyöskentelyä. Sitran maaliskuussa 2015 julkaistun selvityksen mukaan opettajien osallistuminen täydennyskoulutukseen on Suomessa monia Euroopan maita vähäisempää.

Terveyspalvelut:

Sitovat mitoitukset kouluterveydenhuollossa ja neuvolatoiminnassa.

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Sosiaalityön tiukka kelpoisuus; sosiaalialan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet pitäisi kelpuuttaa sosiaalityöntekijöiksi ainakin osassa sosiaalityön tehtäviä.

Sosiaalityöntekijän kelpoisuusvaatimus erityistä tukea tarvitsevien palvelujen tarpeen arvioimiseksi haittaa fiksua toimintaa. Osassa riittäisi sosiaaliohjaaja.

Sosiologian, sosiaalipsykologian tms. yhteiskuntatieteellisen koulutuksen omaavilla tulisi olla mahdollisuus pätevyitä halutessaan sosiaalityöntekijäksi nykyistä kevyemmin.

Vanhusten palvelut:

Ammatillisen henkilöstön (mm. sosiaalityö) kelpoisuusvaatimukset ja kysymykset siitä, kuka voi toimia (lääkärit, sosiaalityöntekijät) esimiehenä.

Vanhusten huollon osalta paikallinen mahdollisuus erilaisiin henkilöstöratkaisuihin on mielestäni parempi vaihtoehto kuin normiohjattu säätelty tiukkoine mitoitustilanteineen.

Nuorten työharjoittelu, pitkälle koulutettujen työttömien työllistäminen pitäisi tehdä mahdolliseksi liian tiukkojen mitoitustilanteiden estämättä.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksiin ei alarajasuositusta. Nyt on suositus 0,5. Aukkaiden tarpeen tulisi määritellä mitoitus ja sen tulisi olla tilanteiden mukaan joustava.

Hyvinvointiteknologian hyödyntäminen ja käyttö otetaan huomioon henkilöstö- ym. mitoitustilanteissa. Hoivateknologiaa ja sen tuomaa apua ei nyt huomioida esim. yöhoidon mitoituksia määriteltäessä.

Avin ja Valviran ei pitäisi suoraan määritellä lupaehtoihin henkilöstömitoitusta, vaan ko. asia kuuluu palveluista järjestämisvastuussa olevan organisaation ja palveluntuottajan väliseen sopimukseen, jolloin voidaan huomioida aukkaiden todelliset tarpeet ja kohdentaa työpanos vaikuttavalla tavalla sekä huomioida teknologian käyttöönoton vaikutus henkilöstömi-

toituksessa. Palveluntuottajalla ei ole intressiä ottaa hyvinvointiteknologiaa käyttöön, jos se ei vaikuta millään tavoin vaadittuun mitoitukseen.

Tekninen toimi:

Teknisessä ja ympäristötoimessa ei ole sellaisia lain vaatimia pätevyysvaatimuksia kuten Sotetissa tai Sitossa. Ongelma on sen sijaan se, että nykyiset koulutusohjelmat eivät tuota tarpeeksi sähkö- lvi- eikä rakennusinsinöörejä.

Yleinen, kielivaatimus:

Kielten osalta olisi syytä muuttaa viranhaltijoiden kelpoisuusehtoja erityisesti tukitoimintojen (mm. hankinta, IT, talous, henkilöstö, hallinto) osalta. Asiakaspalvelussa on kielitaitovaatimuksia pakko määritellä, mutta muualla voitaisiin luopua tiukasta kotimaisten kielten vaatimuksesta niin että myös pelkkä englanti riittäisi. Tämä helpottaisi varsinkin tulevaisuudessa parhaiden osaajien rekrytointeja, lisäisi tasa-arvoa ja hyödyttäisi toimintaa lisäämällä erilaisuutta (diversity). Tämä olisi kaikista kaupungeista juuri Espoossa, Suomen kansainvälisimmässä, korkean teknologian kaupungissa, erityisen tärkeää. Kun Nokia menestyi yksi syy oli juuri 'diversity' ja sen ottaminen arvoksi.

5. Missä lakisääteisissä asioissa kuntanne tarvitsisi lisää toimintavapautta?

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Asetuksessa ensimmäistä lasta odottavan suun terveyden edistämiskäynti, valtaosa asiakkaista ei osallistu toimenpiteistä huolimatta.

Maahanmuuttajien kotouttamisesta aiheutuvat korvaukset ajan tasalle.

Terveyspalvelut

Mahdollisuus periä maksu käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä vastaanottoajasta (39,60) myös tietyissä sosiaalipalveluissa, esimerkiksi perheasioiden sovittelussa, lastenvalvojan palveluissa sekä pariterapiassa.

Mahdollisuus periä erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksu terveyskeskuksessa toteutettavasta erikoissairaanhoidosta niissäkin tapauksissa, joissa toiminta ei ole ollut aiemmin kaupunginsairaalan toimintaa.

Asetuksen 338/2011 9 § lieventäminen siten, että kouluterveydenhuollossa viidennen luokan laaja terveystarkastus muutetaan tavalliseksi määrääikaistarkastukseksi ja toisen sekä neljännen luokan määrääikaistarkastuksista luovutaan.

Ict ja sähköinen asiointi:

Sähköisten välineiden käyttöönottovapaus tulisi tehdä mahdolliseksi. Esim. isyyslaki: isyyden tunnistaminen ja huoltosuhteen vahvistaminen voisi toimia sähköisenä asiakkaan omavastuuta lisäten. Isyyslain muutos 1.1.2016 lisää neuvolan terveydenhoitajan tehtävää: ½h yksi asiakas / terveydenhoitaja = 0,5 terveydenhoitajan työpanos koko Espoo tasolla, lisäksi eri tietojärjestelmien käyttö. Noin 70% isyyden tunnistamisesta on suhteellisen selviä. Mikä tässä on oikeasti neuvolan terveydenhoitajan rooli ja tarve ja asiakkaan tuu? Huomattavaa on, että isä voi vielä kiistää lapsen, kun lapsi syntyy.

Tietojen omistajuudesta: Asiakkaat omistamaan omat tietonsa (vrt. Viro). Kun asiakas omistaisi tiedot, tietojen vaihdon byrokratia helpottuisi.

Maankäyttö:

Kokeilulaki, joka on ollut voimassa joissakin suurimmissa kaupungeissa ja joka antaa kunnille oikeuden päättää tietyistä poikkeamispäätöksistä itse ilman ELY:n siunausta, tulisi jatkaa ja laajentaa. Ei ehkä kaikkiin kuntiin, mutta suurempiin ja lakia tulisi laajentaa koskemaan kaikkia poikkeamispäätöksiä. Tämä joustavoittaa käsittelyä ja nopeuttaa päätöksentekoa, kun päätös on yksissä käsissä ja asiakkaat voivat ennalta saada arvion miten hakemuksen käy.

6. Millaisia kokeiluja kuntanne haluaisi tehdä?

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Järjestöjen suurempaa roolia ennaltaehkäisevien palvelujen tuottajana voisi kokeilla.

Vanhusten palvelut:

Halutaan kokeilla asiakaslähtöisten toimintamallien kokeilua yhteistyössä kuntalaisten, kunnan, järjestöjen, yksityisten toimijoiden, yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa tavoitteena tilanne, jossa palveluja tuotettaisiin monituottajamallilla.

7. Missä asioissa lakisääteisten kunnallisten maksujen maksupolitiikkaa tulisi vapauttaa?

Varhaiskasvatus:

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja koskeva lainsäädäntö pitää uudistaa ja yksinkertaistaa. Tavoitteena tulisi olla tuntiperusteiseen maksuun siirtyminen.

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Monet hyvätuloiset ovat valmiita maksamaan nykyistä enemmän. Täytyykö asetuksella aina määritellä maksun yläraja?

Vanhusten palvelut:

Ikääntyneiden/iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisen hoivan järjestämistavat ja niihin liittyvät tuottaja- ja maksujärjestelmät.

8. Muuta huomioitavaa: